

Ochranná pásma vodních zdrojů v právu a praxi

Právní a institucionální rámec ochranných pásem vodních zdrojů

JUDr. Jiří Zicha, Ph.D.

1. 11. 2023

Mezinárodní rámec využívání a ochrany vod

- využívání a ochrana moří a vnitrozemských vod
 - pobřeží, mořské zóny, volné moře, mořské dno
 - řeky, jezera, mokřady
 - rybolov, doprava, těžba, energetika, znečištění atd.
- prameny práva
 - Úmluva OSN o mořském právu (1982)
 - Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a jezer (1992)
 - Úmluva o volném moři (2023)
 - regionální úmluvy

Unijní rámec využívání a ochrany vod

- Směrnice 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky
 - článek 7: *Členské státy zajistí nezbytnou ochranu určených vodních útvarů s cílem zabránit zhoršování jejich kvality, čímž přispějí ke snížení stupně úpravy potřebného pro výrobu pitné vody. Pro tyto vodní útvary mohou členské státy zřídit ochranná pásma.*
- Směrnice 2020/2184 o jakosti vody určené k lidské spotřebě
 - preambule, odst. 17: *V rámci posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru by se měl uplatňovat komplexní přístup se zaměřením na snižování stupně úpravy nezbytné pro výrobu vody určené k lidské spotřebě, například zmírněním faktorů způsobujících znečištění vodních útvarů používaných pro odběr vody určené k lidské spotřebě nebo snížením rizika znečištění těchto útvarů.*
 - článek 8: *Členské státy zajistí, aby byla provedena posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru vody určené k lidské spotřebě ... včetně mapování případných ochranných pásem*

Unijní rámec využívání a ochrany vod

- Směrnice 2006/118/ES o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu
 - preambule, odst. 2: *Podzemní vody jsou nejcitlivějším a v Evropské unii největším sladkovodním zdrojem, a především také hlavním zdrojem pro zásobování veřejnosti pitnou vodou v mnoha oblastech*
 - preambule, odst. 9: *Ochrana podzemních vod může v některých oblastech vyžadovat změnu zemědělských nebo lesnických postupů . . . Pokud jde o opatření na ochranu podzemních vod, bude odpovědností členských států, aby si zvolily své priority a projekty.*
- Instituce
 - primárně DG ENV
 - EEA

Ochranná pásma vodních zdrojů v Č(SS)R

- zákon č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství
 - § 14: ochranná území
- zákon č. 138/1973 Sb., o vodách
 - § 19: ochranná pásma (3 odstavce)
 - vyhlášována rozhodnutím podle směrnice MZd č. 51/1979 jako pásma hygienické ochrany (PHO) stupně I. - III.
- zákon č. 14/1998 Sb., kterým se mění z. č. 138/1973 Sb.
 - novela § 19: ochranná pásma I. a II. stupně (8 odstavců)
 - předzvěst současné úpravy

*dosavadní OÚ, PHO i OPVZ jsou platná i podle současné úpravy
(přechodné ustanovení § 127 odst. 1 stávajícího VodZ + sdělení MŽP)*

Ochranná pásma vodních zdrojů v ČR

- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
 - § 30: ochranná pásma (původně 11, aktuálně 13 odstavců)
 - účel a základní parametry (odst. 1)
 - dva stupně OPVZ a jejich rozsah (odst. 2-5)
 - způsoby zahájení řízení o stanovení OPVZ (odst. 6)
 - zakázané činnosti, možnost finančních náhrad, úhrad nákladů a možnost ochranné pásmo zrušit (odst. 7-12)
 - zmocňovací ustanovení (odst. 13)
 - vyhláška MŽP č. 137/1999 Sb., kterou se stanoví seznam vodárenských nádrží a zásady pro stanovení a změny ochranných pásem vodních zdrojů
 - § 115: vodoprávní řízení
 - zmocňovací ustanovení pro vyhlášku o dokladech (odst. 2)
 - vyhláška MŽP č. 183/2018 Sb., o náležitostech rozhodnutí a dalších opatření vodoprávního úřadu a o dokladech předkládaných vodoprávnímu úřadu

Ochranná pásma vodních zdrojů v ČR

- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
 - § 7 odst. 5: zákaz plavby plavidel se spalovacími motory na povrchových vodách v OPVZ I. stupně
 - § 14 odst. 1: povolení ke geologickým pracím v OPVZ
 - § 17 odst. 1: souhlas ke stavbám v OPVZ
 - § 39: obecná pravidla pro nakládání se závadnými látkami
 - § 40: havárie
- § 19: vodoprávní evidence
 - vyhláška č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy
 - vyhláška č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci)

Ochranná pásma vodních zdrojů v ČR

- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
 - správci povodí (§ 54)
 - správa vodních toků (§ 47), hodnocení stavu vod (§ 21) a další činnosti
 - ORP (§ 106)
 - obecná působnost
 - stanoviska k ÚP (s výjimkou ÚP ORP) a RP
 - KÚ (§ 107)
 - stanoviska k ZÚR a ÚP ORP
 - vyjádření ke stavbám pokud rozhodujícím způsobem ovlivňují ochranu vod
 - rozhodnutí v případech, kdy jim přísluší povolovat vodní díla, též o OPVZ
 - ČIŽP (§ 112)
 - kontrola podnikajících FO nebo PO

Ochranná pásma vodních zdrojů v ČR

- zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči

§ 52a (Zvláštní opatření na ochranu vodního prostředí a pitné vody)

Aplikace a skladování přípravků jsou zakázány ve vzdálenosti 10 metrů od podzemního nebo povrchového zdroje pitné vody, pokud pro tento zdroj nebylo stanoveno ochranné pásmo podle vodního zákona.

Vzdálenost 10 metrů se počítá od odběrného zařízení.

- zákon č. 289/1999 Sb., o lesích

§ 32 odst. 9 (Ochrana lesa)

Vlastník lesa je povinen chránit les před znečišťujícími látkami unikajícími nebo vznikajícími při jeho hospodářské činnosti. V lese je povinen používat výhradně biologicky odbouratelné oleje k mazání řetězů motorových pil a biologicky odbouratelné hydraulické kapaliny. Při ochraně lesních porostů je povinen dát přednost účinným technologiím šetřícím životní prostředí.

- vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů

§ 24 odst. 4 (Zvláštní požadavky na umístování staveb)

Servisy, opravy a čerpací stanice pohonných hmot včetně zařízení pro manipulaci s nimi, zejména překladiště, stáčímy, mycí rampy ... se nesmí umísťovat v ochranných pásmech I. a II. stupně vodních zdrojů sloužících pro zásobování pitnou vodou, v ochranných pásmech prvního stupně nebo v užším prozatímním ochranném pásmu přírodních léčivých zdrojů anebo zdrojů přírodních minerálních vod stolních.

Děkuji za pozornost

zicha@utb.cz

